

XVI Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kansainvälisyyspäivät

Kielitietoisuus Vantaan perusopetuksessa

Kieli- ja
kulttuuritietoisuustutorit

Mari Jämbäck
Laura Nyström
Noora Rantanen

Tutor-toiminta Vantaalla

Lukuvuonna 2024-2025 Vantaan perusopetuksessa toimii 15 tutoropettajaa viidessä eri teemassa:

- Opetussuunnitelma ja arviointi OPS
- Kieli- ja kulttuuritietoisuus KIEKU
- Digipedagogiikka DIGI
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot TUTA
- Kestävä tulevaisuus KETU

Tutoropettajat jalkautuvat torstaisin kouluttamaan ja tukemaan vantaalaisten koulujen opettajien osaamista yllä mainituissa teemoissa.

Kielitietoisuustutorit tukena koulujen kielitietoisuustyössä

Tuemme koulun kieku-tiimejä ja muita opettajia kieli- ja kulttuuriryhmien opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Järjestämme työpajoja opettajaryhmille ja tapaamme opettajatiimejä esim. **valmistavan opetuksen nivelvaiheisiin, kielitietoiseen opetukseen, yhteisopettajuuteen ja kielitietoiseen arviointiin** liittyen.

Toimimme yhteistyössä mm. koulujen kielitietoisuusvastaavien, valmistavan opetuksen opettajien ja muun koulu yhteisön kanssa ala- ja yläkouluissa.

Kielitietoisuusvastaavat Vantaalla

- Kielitietoinen toimintakulttuuri on Vantaan kouluissa kaikkien työntekijöiden vastuulla. Työtä tukee koulun kielitietoisuusvastaava, jolla on erityistä osaamista kielitietoisuuteen liittyvistä asioista.
- Koulun kielitietoista toimintaa ohjaavat Opetussuunnitelman perusteet ja kaupungin opetussuunnitelman kielitietoisuuden linjaukset.
- **Kielitietoisuusvastaavan tehtäviä:**
Suunnittelee yhdessä koulun johtoryhmän kanssa koulun kielitietoista toimintakulttuuria. Kehittää aktiivisesti koulun kielitietoista toimintaa ja pedagogiikkaa.

Motivoi ja opastaa kouluyhteisönsä jäseniä kielitietoiseen toimintatapaan. Seuraa ajankohtaista keskustelua kielitietoisuudesta ja ylläpitää keskustelua omassa työyhteisössään.

Toimii yhteistyössä muiden kielitietoisuusvastaavien ja palvelualueen asiantuntijoiden kanssa ja osallistuu verkostotapaamisiin. Osallistuu kaupungin tarjoamaan koulutukseen sekä ylläpitää ja kehittää omaa osaamistaan. Kehittää kielitietoisuutta ja saa kaksi päivää lukuvuodessa tälle osoitettua työaika.

Kielitietoinen yläkoulu -hanke

- Kielitietoinen yläkoulu -hanke Vantaalla 2022-2024, mukana kahdeksan vantaalaista yläkoulua, hankekumppanina Otava oppimisen palvelut. Taustalla Kieppi-hanke.
- Hankkeen tavoitteet:
 - ❑ maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuskielen taidon ja perustaitojen vahvistaminen
 - ❑ omalla äidinkielellä annettavan samanaikaisopetuksen mallintaminen
 - ❑ kielitietoinen yhteisopettajuusmalli
 - ❑ maahanmuuttotaustaisten oppilaiden ja huoltajien toimijuuden ja osallisuuden sekä oppilaiden vertaistuen vahvistaminen
 - ❑ Vantaan malli peruskoulun päättövaiheessa maahan tulleiden oppilaiden opintopolkujen tukemisesta

Myöhään, vaan ei myöhässä -malli

(Myöhään, vaan ei myöhässä! Peruskoulun päättövaiheessa maahan tulleiden oppilaiden opintopolkujen tukeminen)

Malli sisältää mm.

- Valmistava opetus ja integraatiojärjestelyt, kaveritoiminta, valmistavan aikainen ohjaus
- Valmistavasta perusopetukseen, kielellinen ja muu tuki perusopetuksessa
- Osaamisen näyttäminen, tunnistaminen ja hyväksiluku
- Kielitietoinen opetus ja arviointi
- Oman äidinkielen tuki ja monikielinen tuki
- Monikielinen kodin ja koulun yhteistyö
- Siirtymän valmistelu toiselle asteelle

Monikieliset ohjaajat ja OÄK-opettajien tuki

Vantaalla työskentelee albanian, arabian, somalin, venäjän (ja viron) kielen monikielisiä ohjaajia.

Monikielinen ohjaaja tukee kodin ja koulun yhteistyötä sekä vahvistaa monikielisen oppilaan osallistumista ja hyvinvointia. Hän kertoo suomalaisesta koulutusjärjestelmästä ja koulun käytännöistä. Ohjaaja auttaa ristiriitatilanteissa. Monikielinen ohjaaja ohjaa vapaa-ajan toimintoihin ja tukee kotoutumisessa. Hän ei toimi tulkkina.

Oman äidinkielen opettaja voi myös olla tukena oppilaan opinnoissa, mm. omalla äidinkielellä annettu tukiopetus.

Vantaalaisia muita malleja

Martsarin malli: Martinlaakson koulu, Vantaa

Mallia käytetään tapauksissa, joissa oppilaan suomen kielen taidosta ei ole varmuutta.

Sisältää taustakysymykset ja niiden pisteytyksen. Pisteytyksen kautta oppilas sijoittuu jollekin kielitaidon tasolle.

Tasojen luokittelussa on käytetty apuna virallista kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa.

Jokaiselle kielitaidon tasolle löytyy tuen muotoja. Tämä hyödyttää oppilasta sekä opettajaa.

Oppilas voi siirtyä nopeastikin seuraavalle kielitaidon portaalle.

Tutoroinnit kouluilla, yleisiä keskustelunaiheita:

- Valmistavan opetuksen aikainen integrointi eri oppiaineisiin
- Valmistavalta luokalta yleisopetukseen siirtymä
- Kielitaidon kehittyminen ja kielitietoinen opetus → “kukaan ei puhu äidinkielenään fysiikkaa tai historiaa”
- Myöhään maahan tulleiden oppilaiden opetus ja arviointi
- Kielitietoinen arviointi

